

הָמָּה מַעֲשֵׂה תַעֲתָעִים בָּעֵת פְּקַדְתָּם יֹאבְדּוּ, בַּשַּׁעֲתָא
דְּקִדְשָׁא בְּרִידָא הוּא זְמִין לְבַעֲרָא לֹון מִן עֲלָמָא,
וַיִּשְׁתָּאֵר הוּא בְּלַחֲדוּי כְּמָה דְּאֵת אָמַר, (ישעיה ב) וְנִשְׁגָּב
יִי לְבָדּוּ בַּיּוֹם הַהוּא.

רַבִּי יְהוּדָה פָּתַח וְאָמַר, (ישעיה מא) אֵל תִּירָאִי תוֹלַעַת
יַעֲקֹב מִתִּי יִשְׂרָאֵל אֲנִי עֲזֵרְתִּידָא נָאִם יִי וְגֵאֲלִידָא
קְדוֹשׁ יִשְׂרָאֵל. תָּא חַוִּי, כָּל עַמּוּן עוֹבְדֵי עֲבוֹדַת
בּוֹכָבִים וּמִזְלוֹת דְּעֲלָמָא, קִדְשָׁא בְּרִידָא הוּא יְתֵב לֹון
לְמַמְנָן שְׁלִטְנִין יְדִיעִין כְּמָה דְּאֵתְמָר. וְכִלְהוּ אֲזִילִי
בְּתַר אֱלֹהֵהוֹן, כְּמָה דְּכַתִּיב, (מיכה ד) כִּי כָל הָעַמִּים יִלְכוּ
אִישׁ בְּשֵׁם אֱלֹהֵיו. וְכִלְהוּ אוֹשְׁדִין דְּמִין וּמַגִּיחִין קִרְבָּא
גְּזִלִין קִפְחִין וּמִנְאָפִין, וְאֵתְעַרְבִי (דף קעז ע"א) בְּכַמָּה עוֹבְדִין
לְבִישׁ, וְאֵתְתַקְפוּ בְּחִילָהוֹן לְאַבְאָשָׁא.

לשון הקודש

בֹּא רְאָה, כָּל הָעַמִּים עוֹבְדֵי עֲבוֹדַת
בּוֹכָבִים וּמִזְלוֹת שֶׁל הָעוֹלָם, הַקְדוֹשׁ
בְּרוּךְ הוּא נָתַן אוֹתָם לְמַמְנָנִים שְׁלִיטִים
יְדוּעִים כְּמוֹ שְׁנֵאמַר, וְכָלם הוֹלְכִים
אַחֲרֵי אֱלֹהֵיהֶם, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (מיכה ד) כִּי
כָל הָעַמִּים יִלְכוּ אִישׁ בְּשֵׁם אֱלֹהֵיו.
וְכָלם שׁוֹפְכִים דָּמִים וְעוֹרְכִים קִרְבוֹת
אֵלּוּ בְּאֵלּוּ, גְּזִלִים רוֹצְחִים וְנוֹאֲפִים,
וּמַעֲרָבִים בְּכַמָּה מַעֲשִׂים רָעִים,
וּמִתְחַזְּקִים בְּכַחֲם לְהִרְעֵי.

עוֹבְדֵי עֲבוֹדַת בּוֹכָבִים וּמִזְלוֹת, מִשּׁוּם
שֶׁכָּלָם כְּתוּב (ירמיה י) הִבֵּל הָמָּה מַעֲשֵׂה
תַעֲתָעִים בָּעֵת פְּקַדְתָּם יֹאבְדּוּ, בַּשַּׁעֲתָא
שֶׁהַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא עֲתִיד לְבַעֲרָא אוֹתָם
מִן הָעוֹלָם וַיִּשְׁאֵר הוּא לְבָדּוּ, כְּמוֹ
שְׁנֵאמַר (ישעיה ב) וְנִשְׁגָּב ה' לְבָדּוּ בַּיּוֹם
הַהוּא.

רַבִּי יְהוּדָה פָּתַח וְאָמַר, (שם מא) אֵל
תִּירָאִי תוֹלַעַת יַעֲקֹב מִתִּי יִשְׂרָאֵל אֲנִי
עֲזֵרְתִּידָא נָאִם ה' וְגֵאֲלִידָא קְדוֹשׁ יִשְׂרָאֵל.

וַיִּשְׂרָאֵל לֵית לֹון תִּקְפָּא וְחִילָא לְנִצְחָא לֹון בַּר
בְּפוּמָּהוֹן, בְּתוּלַעְתָּא דָּא דְלִית לָהּ תִּקְפָּא
וְחִילָא אֵלָא בְּפוּמָּא, וּבְפוּמָּא מִתְבַּר כֹּלָא, וְעַל דָּא
אֶקְרוּן יִשְׂרָאֵל תּוּלַעַת.

תו אל תִּירָאֵי תּוּלַעַת יַעֲקֹב, מַה תּוּלַעַת לִית לְבָרִיָּה
דְּעֵלְמָא כִּהְאֵי תּוּלַעַת דְּמֹשִׁי דְּסִיסְטָרָא, דְּמִנָּה
נָפְקִי כָּל לְבוּשֵׁי יֶקֶר טִיסְטָרִי דְּמַלְכִין, לְבַתָּר זָרַע
זָרַעִין וּמִית, וּלְבַתָּר מִתְּהוּא זָרַעָא דְּאַשְׁתָּאֵר מִנִּיה
אַתְקִיִּים כְּמַלְקָדְמִין וְהָא אִיהוּ בְּקִיּוּמָא. כִּךְ יִשְׂרָאֵל
אִינוּן כִּהְאֵי תּוּלַעַת. דְּאַף עַל גַּב דְּמִתִּין, יִתְהַדְּרוּן
וְיִתְקַיִּימוּן בְּעֵלְמָא כְּמַלְקָדְמִין.

וְהָא אַתְמָר (ד"א ל"ג דְּכַתִּיב) (יִרְמִיָּה יח) (כ"י) [הִנֵּה] כַּחֲמָר
בְּיַד הַיּוֹצֵר בֵּין אַתֶּם בְּיַדִּי בֵּית יִשְׂרָאֵל. מַאי
כַּחֲמָר. אֵלָא דָּא הוּא חֲמָר דְּתִהְיֶה זְכוּכִית, דְּאַף עַל
גַּב דְּאַתְבַּר אַתְתַּקֵּן וְאִית לִיה תַּקְנָה כְּמַלְקָדְמִין.

לשון הקודש

כָּל לְבוּשֵׁי כְבוֹד, לְבוּשֵׁי הַמְּלָכִים, אַחֵר
כִּךְ זֹרַעַת זָרַעִים וּמִתָּה, וּמֵאוֹתוֹ הַזָּרַע
שֶׁנִּשְׁאָר מִמֶּנָּה מִתְקַיֵּמַת כְּמוֹ מִקְדָּם
וְהִרְיָה בְּקִיּוּם – כִּךְ יִשְׂרָאֵל הֵם כְּמוֹ
הַתּוּלַעַת הַזֹּה, שְׂאֵף עַל פִּי שְׂמֵתִים,

יִחְזְרוּ וְיִתְקַיִּמוּ בְּעוֹלָם כְּמוֹ מִקְדָּם.

וְחֲרִי נֶאֱמַר [שְׂכַתוּב] (יִרְמִיָּה יח) (כ"י) [הִנֵּה]
כַּחֲמָר בְּיַד הַיּוֹצֵר בֵּין אַתֶּם בְּיַדִּי בֵּית

וּלְיִשְׂרָאֵל אֵין תִּקְפָּא וּכְחַ לְנִצְחָא אוֹתָם
פֶּרֶט לִפְּהַ שְׁלָהֶם, כְּתוּלַעַת הַזֹּה שְׂאִין
לָהּ תִּקְפָּא וּכְחַ אֵלָא בְּפִיָּה, וּבְפִיָּה הִיא
שׁוֹבֶרֶת הַכֹּל, וְלִכְּן נִקְרְאוּ יִשְׂרָאֵל
תּוּלַעַת.

עוֹד, אַל תִּירָאֵי תּוּלַעַת יַעֲקֹב – מַה
תּוּלַעַת אֵין בְּרִיָּה בְּעוֹלָם כְּמוֹ תּוּלַעַת
הַמֹּשִׁי הַזֹּה שְׂטוּוֹיִם בּוֹ, שְׂמֵמָנָה יּוֹצְאִים

מִתִּי יִשְׂרָאֵל, דָּא אֵילָנָא דְחַיִּי, דְּבִגִּין דְּיִשְׂרָאֵל אֵינוֹן
אֶתְדַבְּקוּ בְּאֵילָנָא דְחַיִּי, בִּגִּין כֶּךָ יִהְיֶה חַיִּין לְחוֹן
וְיִקְוֹמוֹן מִעַפְרָא וְיִתְקַיְימוּן בְּעֵלְמָא, וְיִהְיוּ לְעַם חַד
לְמַפְלָח לִיה לְקַדְשָׁא בְּרִידָא הוּא. כְּמָה דְאַתְּ אָמַר
לְקָרָא כָּלָם בְּשֵׁם יי לְעַבְדּוֹ שְׁכֵם אַחַד. (צפניה ג)

רַבִּי אֶלְעָזָר וְרַבִּי יִצְחָק הָיוּ אֲזָלִי בְּאַרְחָא, וּמָטָא
זְמַנָּא דְקַרְיַאת שְׁמַע, וְקָם רַבִּי אֶלְעָזָר וְקָרָא
קַרְיַאת שְׁמַע וְצִלִּי צְלוּתִיה. לְבַתָּר אָמַר לִיה רַבִּי
יִצְחָק, וְהָא תַנִּינָן דְּעַד לָא יָפוּק בֵּר נֶשׁ לְאַרְחָא אַבְעִי
לִיה לְנִטְלָא רִשּׁוֹ מִמָּאֲרִיָּה וּלְצִלִּי צְלוּתִיה.

אָמַר לִיה, בִּגִּין דְּכַד נָפִיקְנָא לָא הָוָה זְמַן צְלוּתָא
וְלָא מָטָא זְמַנָּא דְקַרְיַאת שְׁמַע, הִשְׁתָּא
דְּשִׁמְשָׁא נָהִיר צִלִּינָא. אַבָּל עַד לָא נָפִיקְנָא לְאַרְחָא

לשון הקודש

אחד.

רַבִּי אֶלְעָזָר וְרַבִּי יִצְחָק הָיוּ הוֹלְכִים
בְּדֶרֶךְ, וְהִגִּיעַ זְמַן קַרְיַאת שְׁמַע, וְקָם
רַבִּי אֶלְעָזָר וְקָרָא קַרְיַאת שְׁמַע
וְהִתְפַּלֵּל תְּפִלָּתוֹ. אַחֵר כֶּךָ אָמַר לוֹ רַבִּי
יִצְחָק, וְהָרִי שְׁנִינוּ, שְׁעַד שְׁלֹא יֵצֵא
אָדָם לְדֶרֶכּוֹ, צְרִידָא לְטַל רְשׁוּת מִרְבוּנוּ
וּלְהִתְפַּלֵּל תְּפִלָּתוֹ.

אָמַר לוֹ, מִשּׁוּם שְׁכָשְׁנִיצְאִתִּי לֹא הָיָה
זְמַן תְּפִלָּה וְלֹא הִגִּיעַ זְמַן קַרְיַאת שְׁמַע.

ישראל. מה זה בחומר? אלא זהו חומר
של אותה זכוּכִית, שאף על גב
שנשָׁבֵר – נִתְקַן, וְיֵשׁ לוֹ תִקְוָה כְּמוֹ
מִקְדָּם.

מִתִּי יִשְׂרָאֵל – זֶה עֵץ הַחַיִּים. שְׁמִשּׁוּם
שִׁישְׂרָאֵל דְּבוּקִים בְּעֵץ הַחַיִּים, לְבִן
יִהְיוּ לָהֶם חַיִּים וְיִקְוֹמוּ מִן הָעַפְרָא
וְיִתְקַיְימוּ בְּעוֹלָם וְיִהְיוּ לְעַם אַחַד לְעַבְד
אֶת הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, כְּמוֹ שְׁנֵאמַר
לְקָרָא כָּלָם בְּשֵׁם ה' לְעַבְדּוֹ שְׁכֵם (צפניה ג)

בְּעֵינָא בְּעוֹתָא מִנִּיהּ וְאִמְלִכְנָא בִּיהּ, אֲבָל צְלוֹתָא דָּא
לֹא צְלִינָא.

וְדָהָא אֲנָא אֲשֶׁת־דְּלָנָא בְּאוּרֵייתָא מִפְּלָגוֹת לִילִיָּא,
וְכֵד אַתָּא צִפְרָא עַד כְּעֵן לָא הָוָה עֲדָנָא
לְצִלִּי צְלוֹתָא. כְּגִין דְּהָיָא שְׁעָתָא דְּקִדְרוֹתָא דְּצִפְרָא
אֲשֶׁת־פַּח, אַתָּתָא מוֹשְׁתַּעֲיָא בְּבַעֲלָהּ, וְאִינוּן בְּרִזָּא
כְּחֻדָּא, דְּבַעֲיָא אִיהִי לְמִיחָךְ לְמִשְׁכְּנָא בְּעוֹלָמָתָהָא
דִּיתְבִּי בַּחֲדָה. וְכְגִין כֶּךָ לָא בַּעֲיָ לִיהּ לְבַר נָשׁ
לְמַפְסֵק מִלִּיָּהּ דְּמִתְחַבְּרָן כְּחֻדָּא וְלֹאֲעֵלָא מִלָּה
אַחֲרָא בִּינִיָּהּ.

וְהַשְׁתָּא דְּנִהִיר שְׁמִשָּׁא הוּא עֲדָן צְלוֹתָא לְצִלָּהּ,
כְּמָה דְּאוּקְמוּהָ. דְּכַתִּיב, (תהלים עב) יִירָאוּךְ
עִם שָׁמֶשׁ. מַהוּ עִם שָׁמֶשׁ, לְנִטְרָא נְהוּרָא דְּשְׁמִשָּׁא
בַּהֲדָן לְאַנְהָרָא לָהּ, דְּהָא יִרְאָה בַּהֲדִי שְׁמִשָּׁא אֲצִטְרִיךְ

לשון הקודש

עֲכָשׁוּ שְׁהַשְׁמֵשׁ מְאִירָה, הַתְּפַלְלָתִי.
אֲבָל עַד שְׁלֹא יֵצְאֵתִי לְדִרְךָ, בְּקִשְׁתִּי
בְּקִשְׁתִּי מִמֶּנּוּ וְנִמְלִכְתִּי בּוֹ, אֲבָל תְּפִלָּה
זוֹ לֹא הַתְּפַלְלָתִי.

שְׁחֲרִי אֲנִי עוֹסֵק בַּתּוֹרָה מִחֲצוֹת
הַלַּיְלָה, וְכַאֲשֶׁר הִגִּיעַ הַבֶּקֶר, עַד עֲכָשׁוּ
לֹא הָיָה זְמַן לְהַתְּפַלֵּל תְּפִלָּה, מִשּׁוּם
שְׁאוּתָהּ שְׁעָה שֶׁל קִדְרוֹת הַשַּׁחַר נִמְצְאוֹת
אֲשֶׁה מְדַבֵּרֶת עִם בַּעֲלָהּ וְהֵם בְּסוֹד

כְּאַחֵד, שֶׁהִיא רוֹצֶה לְלַכֵּת לְמִשְׁכְּנָהּ עִם
עַלְמוֹתֶיהָ שְׁיוֹשְׁבוֹת עִמָּה, וְלִכְּן לֹא צְרִיךְ
הָאָדָם לְהַפְסִיק דְּבוּרָם כְּשֶׁמַּחֲבִירִים
כְּאַחֵד וּלְהַכְנִים דְּבַר אַחֵר בִּינֵיהֶם.

וְעֲכָשׁוּ שְׁהֵאִיר הַשְּׁמֶשׁ, הוּא זְמַן
הַתְּפִלָּה לְהַתְּפַלֵּל, כְּמוֹ שְׁבִאֲרוּהוּ,
שְׁכַתוֹב (תהלים עב) יִירָאוּךְ עִם שָׁמֶשׁ. מַהוּ
עִם שָׁמֶשׁ? לְשֹׁמֵר אוֹר הַשְּׁמֶשׁ עִמָּנוּ
לְהֵאִיר לָהּ, שְׁחֲרִי יִרְאָה עִם הַשְּׁמֶשׁ

וְלֹא לְאַפְרָשָׁא לֹון. וְכֵד לֹא נָהִיר יִמָּא לֹא הוּא
יִרְאֶה בְּחֵדֵי שְׁמִשָּׁא, וְצָרִיכָא לְחַבְרָא לֹון בְּחֵדָא. וְדָא
הוּא עִם שְׁמִשָּׁא.

אֲזַלִּי, כִּד מָטוּ חַד בִּי חֶקֶל, יָתְבוּ. זָקְפוּ עֵינֵיהוּ
וְחָמָא לִיה לְטוֹרָא דְּחֹו סִלְקוּ בְּרוּמִיָּה בְּרִיין
מִשְׁנֵיין, דְּחִיל רַבִּי יִצְחָק, אָמַר לִיה רַבִּי אֶלְעָזָר אֲמַאי
דְּחִילַת. אָמַר לִיה חֲמִינָא דְּהָאֵי טוֹרָא אִיהוּ תַקִּיָּה,
וְחֲמִינָא אֵלִין בְּרִיין דְּאֵינוּן מִשְׁנֵיין וְדְּחִילָנָא דְּלֹא
יִקְטִרגוּ לֹן, אָמַר לִיה מָאן דְּדְּחִיל מַחֲטָאֵי דְּבִידִיָּה
אִית לִיה לְמַדְחַל. תָּא חֲזִי, לֹא אֵלִין מֵאֵינוּן בְּרִיין
תַּקִּיפִין דְּחֹו מִשְׁתַּבְּחִין בְּטוֹרִיא.

פְּתַח וְאָמַר. וְאַלְהַ בְּנֵי צְבָעוֹן וְאַיָּה וְעֵנָה הוּא עֵנָה
אֲשֶׁר מֵצָא אֶת הַיָּמִם וְגו', הָאֵי קָרָא אוּקְמוּהָ,
אֲבָל תָּא חֲזִי, לֹא אֵלִין אֵינוּן דְּכַתִּיב בְּחֹו (דברים ב')

לשון הקודש

וְרִאִיתִי אֶת הַבְּרִיּוֹת הַלְלוּ שְׁהֵן מִשְׁנֹות,
וּפְחַדְתִּי שְׁלֹא יֵצְרוּ לָנוּ. אָמַר לוֹ, מִי
שְׁפוּחַד - מַחֲטָאִים שֶׁבִּידִיו יֵשׁ לוֹ
לְפַחַד. בֹּא רֵאֶה, אֵין אֱלֹה מֵאוֹתָן בְּרִיּוֹת
קָשׁוֹת שֶׁהֵיוּ נִמְצְאוֹת בְּהָרִים.

פְּתַח וְאָמַר: וְאַלְהַ בְּנֵי צְבָעוֹן וְאַיָּה וְעֵנָה
הוּא עֵנָה אֲשֶׁר מֵצָא אֶת הַיָּמִם וְגו'.
פְּסוּק זֶה בְּאֲרוּחוֹ, אֲבָל בֹּא רֵאֶה, אֵין

צָרִיד, וְלֹא לְחַפְרִידָם. וּבְשִׁלָּא מֵאִיר
הַיּוֹם, הוּא לֹא יִרְאֶה עִם הַשֶּׁמֶשׁ, וְצָרִיד
לְחַבֵּר אוֹתָם בְּאַחַד, וְהוּו עִם שְׁמִשָּׁא.

חֲלָכּוּ. כְּשֶׁהִגִּיעוּ לְבֵית שְׁדָה אַחַד וְשָׁבוּ.
זָקְפוּ עֵינֵיהֶם וְרָאוּ הֵר אַחַד שֶׁהֵיוּ עוֹלִים
בְּרוּמוֹ בְּרִיּוֹת מִשְׁנֹות. פְּחַד רַבִּי יִצְחָק.
אָמַר לוֹ רַבִּי אֶלְעָזָר, לָמָּה אֵתָּה פּוֹחַד?
אָמַר לוֹ, רָאִיתִי שֶׁהֵר הַזֶּה קָשָׁה,

הָאֱמִים לְפָנִים יֵשְׁבוּ בָּהּ וְגו' וּבְנֵי עֵשָׂו יִירָשׁוּם וְגו'.

אָבֵל אֵלֶּיךָ דִּקְאָמַר קָרָא אֲשֶׁר מָצָא אֶת הַיָּמִים
בַּמִּדְבָּר, יָמָם כְּתִיב. אֵלֶּיךָ הוּא בְּרִינָה מִשְׁנִיין.
דְּכִד הָיָה אֶתְרֵךְ קֵוֶן מַעַל אִפִּי אֶרְעָא בְּדִכְתִּיב, (בראשית
ד) הֵן גִּרְשֶׁת אֶתִּי הַיּוֹם מַעַל פָּנֵי הָאֲדָמָה וּמִפְּנֵי
אֶסְתֵּר, וְכִתִּיב וַיֵּשֶׁב בְּאֶרֶץ נֹד וְאוֹקְמוֹהָ.

מִבְּנֵי בְּנֵי בְּסִטְרָא דְרוּחִין וְעֲלֵעוּלִין וּמִזִּיקִין וְאֵלֶּיךָ
קִיָּמוֹ, דִּהָא בְּדָ בָּעָא לְאֶתְקִדְשָׁא יוֹמָא
דְּשַׁבְּתָא, אֶתְבְּרוּן מִתְּהוּא סִטְרָא רִוְחִין קִיָּמִין מְסִירִין
(נ"א מְסִירִין) בְּלֹא גּוֹפָא. וְאֵלֶּיךָ לֹא אֵינֻן מִיּוֹמָא דְּשַׁבְּתָא
וְלֹא מִיּוֹמָא שְׁתִּיתָא, וְאֶשְׁתְּאַרוּ אֵלֶּיךָ תִּרִין יוֹמִין בְּהוּ
בְּסַפְקָא, וּבְגִין כִּךְ לֹא אֶתְקִיָּמוּ לֹא (דף קעז ע"ב) מִתְּהוּ
וְלֹא מִתְּהוּ.

לשון הקודש

ובאורוהו.

מִבְּנֵי בְּנֵי בְּצֵד שֶׁל רוּחוֹת וּסְעוֹת
וּמִזִּיקִים וְאֵלֶּה עֲמִדוֹ, שְׁהָרִי בְּשִׁרְעָה
לְהִתְקַדֵּשׁ יוֹם הַשַּׁבָּת, נִבְרְאוּ מֵאוֹתוֹ צֵד
רוּחוֹת קִיָּמוֹת מְעוֹפְפוֹת וּמְאִירוֹת בְּלִי
גּוֹף, וְאֵלֶּה אֵינָם לֹא מִיּוֹם שַׁבָּת וְלֹא
מִיּוֹם שֵׁשִׁי, וְנִשְׁתְּאַרוּ אֵלֶּיךָ יוֹמִים בְּהֵם
בְּסַפְקָא, וְלִכֵּן לֹא הִתְקִיָּמוּ לֹא מִזֶּה וְלֹא
מִזֶּה.

אֵלֶּה אוֹתָם שְׁכָתוֹב בְּהֵם (דברים ב) הָאֱמִים
לְפָנִים יֵשְׁבוּ בָּהּ וְגו', וּבְנֵי עֵשָׂו יִירָשׁוּם
וְגו'.

אָבֵל אֵלֶּה שְׁאָמַר הַכְּתוּב אֲשֶׁר מָצָא
אֶת הַיָּמִים בַּמִּדְבָּר, יָמָם כְּתוּב (חֲסֵר י'),
אֵלֶּיךָ הֵיוּ בְּרִיּוֹת מְשֻׁנוֹת. שְׁכָאֲשֶׁר גִּרְשֶׁת
קֵוֶן מַעַל פָּנֵי הָאֲדָמָה, בְּכָתוּב (בראשית ד)
הֵן גִּרְשֶׁת אֶתִּי הַיּוֹם מַעַל פָּנֵי הָאֲדָמָה
וּמִפְּנֵי אֶסְתֵּר, וְכָתוּב וַיֵּשֶׁב בְּאֶרֶץ נֹד,

וְאֶזְלוּ וְאֶתְּפֹשְׁטוּ בַּהֲהוּא סִטְרָא דְקִין וְאֶגְלִימוּ
 בַּהֲהוּא סִטְרָא וְלֹא אֶתְגְּלִימוּ לְאֶתְקִימָא
 וְאֶקְרוּן יַמִּ"ם חֶסֶד, דְּלֹא אֶתְקִימוּ לֹא בְיוֹמָא דָּא וְלֹא
 בְיוֹמָא דָּא, וְאֶתְחַזֵּון לְבָנֵי נָשָׂא. וְאִיהוּ אֲשַׁכַּח לֹון
 וְאוֹלְפֵי לִיה לְאִיתָאָה מִמְּזִירִין לְעֵלְמָא. וְאִינוּן אֶזְלֵי
 בְּיַי טוֹרֵיָא וְקִימִין בְּגוֹפָא זְמָנָא חָדָא בְיוֹמָא, וְלִבְתָּר
 מִתְּפֹשְׁטֵי מִנִּיה.

תָּא חַיִּי, עָנָה דָּא אִיהוּ מִמְּזִירָא חָזָה, דְּאֶתָּא צְבָעוֹן
 עַל אִמִּיה וְאוֹלִיד מִמְּזִירָא, וְדָא אֶתָּא מִסִּטְרָא
 דְּרוּחַ מְסֻבָּא דְּאֶתְדַּבֵּק בֵּיה. וּבְגִין כֶּךָ אֲשַׁכַּח לֹון
 וְהוּוּ אוֹלְפֵי לִיה כָּל זִינוּן דְּסִטְר מְסֻבָּא בְּגִין דָּא.

וְתָא חַיִּי, אֵלִין אִינוּן וּבְכָה אַחֲרֵינִין מִתְּפַרְשָׁן
 אֵלִין מֵאֵלִין, כְּלָהוּ אֶתְיִין מִתְּהוּא סִטְרָא
 וְאֶזְלֵי בְּמִדְבָּרָא וְאֶתְחַזֵּון תַּמָּן. בְּגִין דְּמִדְבָּרָא אֶתְר

לשון הקודש

מִמְּנוּ.

בֹּא רֵאָה, הָעֵנָה הָזֶה הִיָּה מְזֹור, שְׂבָא
 צְבָעוֹן עַל אִמּוֹ וְהוֹלִיד מִמְּזֹור, וְזֶה בֹּא
 מִצַּד רוּחַ הַטְּמָאָה שְׂנֵדֵבֵק בּוֹ, וְלִכְּן
 מְצֵא אוֹתָם וְלִמְדוּ אוֹתוֹ כָּל מִינֵי צַד
 הַטְּמָאָה בְּשִׁבִּיל זֶה.

וּבֹא וּרֵאָה, אֵלֶּה הֵם וּבְכָה אַחֲרֵיהֶם
 נִפְרָדִים אֵלֶּה מֵאֵלֶּה, כָּלֶם בָּאִים

וְהִלְכוּ וְהִתְּפֹשְׁטוּ בְּאוֹתוֹ צַד שֶׁל קִין,
 וְהִתְּלַבְּשׁוּ בְּאוֹתוֹ צַד, וְלֹא הִתְּלַבְּשׁוּ
 לְהִתְקַיֵּם, וְנִקְרְאוּ יַמִּ"ם חֶסֶד, שֶׁלֹּא
 הִתְקַיְּמוּ לֹא בְיוֹם זֶה וְלֹא בְיוֹם זֶה,
 וְנִקְרְאוּ לְבָנֵי אָדָם. וְהוּא מְצֵא אוֹתָם
 וְלִמְדוּ אוֹתוֹ לְהִבִּיא מִמְּזֹרִים לְעוֹלָם,
 וְהֵם הוֹלְכִים בֵּין הָהָרִים וְעוֹמְדִים בְּגוֹף
 פַּעַם אַחַת בְּיוֹם, וְאַחַר כֶּךָ מִתְּפֹשְׁטִים

חָרוֹב וְאִיהוּ בִּי מוֹתָבָא דְלֶהוֹן. וְעַם כָּל דָּא, כָּל
 בַּר נָשׁ דְּאָזִיל בְּאוּרְחוּי דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וְדַחִיל
 לִיה לְקַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לֹא מִסְתַּפִּי מִנֵּיהּ. אֲזִלוּ
 וְאַעְלוּ בְטוּרָא.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק, בְּגוּוּנָא דָּא כָּל אֵינּוֹן טוּרִין חָרוֹבִין
 אַתְר בִּי מוֹתָבָא דְלֶהוֹן. אָמַר לִיה, הָכִי הוּא,
 וְכָל אֵינּוֹן דְּמִשְׁתַּדְּלוּ בְּאוּרֵייתָא עַל־יְהוּ כְּתִיב, (תהלים
קכא) יִי יִשְׁמְרֶךָ מִכָּל רָע יִשְׁמַר אֶת נַפְשְׁךָ יִי יִשְׁמַר
 צִאתְךָ וּבּוֹאְךָ מִעַתָּה וְעַד עוֹלָם.

פִּתְח רַבִּי אֶלְעָזָר וְאָמַר, הִלְלוּיָהּ אוֹדָה יִי בְּכָל לֵב
 בְּסוּד יִשְׂרָאֵל וְעֵדָה, הֵאֵי קָרָא אוּקְמוּהָ. אֲבָל
 תָּא חַיִּי, דְּוָד מַלְכָּא כָּל יוֹמֵי הָזֶה מִשְׁתַּדֵּל בְּפוּלְחָנָא
 דְּקַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְהָזֶה קָם בְּפִלְגוֹת לִילְיָא וּמִשְׁבַּח
 וּמִוֹדָה בְּשִׁירִין וְתוֹשִׁבְתָּן, בְּגִין לְאַתְתַּקְנָא דּוּכְתִּיָּה
 בְּמַלְכוּ דְלַעֲיָלָא.

לשון הקודש

אָמַר לוֹ, כֶּךָ זֶה, וְכָל אוֹתָם
 שְׁמִשְׁתַּדְּלִים בְּתוֹרָה כְּתוּב עֲלֵיהֶם
(תהלים קכא) ה' יִשְׁמְרֶךָ מִכָּל רָע יִשְׁמַר אֶת
 נַפְשְׁךָ ה' יִשְׁמַר צִאתְךָ וּבּוֹאְךָ מִעַתָּה
 וְעַד עוֹלָם.

פִּתְח רַבִּי אֶלְעָזָר וְאָמַר, (שם קיא) הִלְלוּיָהּ
 אוֹדָה ה' בְּכָל לֵב בְּסוּד יִשְׂרָאֵל וְעֵדָה,
 פְּסוּק זֶה פִּרְשׁוּהוּ, אֲבָל בָּא רָאָה, דְּוָד

מֵאוֹתוֹ צַד וְהוֹלְכִים בְּמִדְבָּר וְנִרְאִים
 שָׁם, מִשּׁוּם שֶׁהַמִּדְבָּר הוּא מְקוֹם חֶרֶב
 וְהוּא בֵּית מוֹשָׁבָם. וְעַם כָּל זֶה, כָּל אֲדָם
 שֶׁהוֹלֵךְ בְּדֶרֶכֶי הַקֹּדֶשׁ בְּרוּךְ הוּא וְנִרָא
 מִהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, לֹא פוֹחַד מִהֶם.
 הִלְכוּ וְנִכְנְסוּ בָהֶר.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק, כָּמוֹ זֶה כָּל אוֹתָם
 הָרִים חֲרָבִים, מְקוֹם מוֹשָׁב שְׁלָהֶם הוּא.

דְּבַד אֶתְעַר רוּחַ צָפוֹן בְּפִלְגּוֹת לִילְיָא, הָוָה יָדַע
 דְּקַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּהִיָּא שְׁעָתָא יִתְעַר
 בְּגִנְתָּא דְּעֵדֶן לְאַשְׁתַּעֲשַׁע עִם צְדִיקָיָא, וְאִיהוּ הָוָה
 קָם בְּהִיָּא שְׁעָתָא וְאַתְנַבֵּר בְּשִׁירִין וְתוֹשְׁבְתָן עַד
 דְּסָלִיק צַפְרָא.

בְּגִין דְּבַד קַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֲשַׁתְּפַח בְּגִנְתָּא דְּעֵדֶן,
 הָא אוֹקִימָנָא דְּאִיהוּ וְכָל צְדִיקָיָא דְּבְּגִנְתָּא
 בְּלָחוּ צִיִּיתִין לְקָלִיָּה. בְּדִכְתִּיב, (שִׁיר הַשִּׁירִים ח) חֲבָרִים
 מִקְשִׁיבִים לְקוֹלָךְ הַשְּׁמִיעֵנִי. וְלֹא עוֹד, אֲלֹא דְּחוּטָא
 דְּחֶסֶד מְשִׁיךְ עָלֶיהָ בִּימָמָא בְּמָה דְּאַתְמָר. דְּכִתִּיב,
 (תהלים מב) יוֹמָם יֵצֵא יְיָ חֶסֶדּוֹ וּבַלַּיְלָה שִׁירָה עָמִי. וְלֹא
 עוֹד, אֲלֹא דְּאִינֹן מְלִין דְּאוֹרֵייתָא דְּאִיהוּ אָמַר, בְּלָחוּ
 סָלְקִין וּמִתְעַטְרִין קַמִּי קַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. וּבְגִין כִּךְ

לשון הקודש

מִשּׁוּם שֶׁבְּהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא נִמְצָא
 בְּגִין עֵדֶן, הָרִי בְּאַרְנוֹ שֶׁהוּא וְכָל
 הַצְּדִיקִים שֶׁבָּנוּ, כָּלֵם מִקְשִׁיבִים לְקוֹלוֹ,
 כְּפִתּוּב (שִׁיר ח) חֲבָרִים מִקְשִׁיבִים לְקוֹלָךְ
 הַשְּׁמִיעֵנִי. וְלֹא עוֹד, אֲלֹא חוּט שֶׁל חֶסֶד
 מְשׁוּךְ עָלָיו בַּיּוֹם, כִּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר, שְׁכָתוּב
 (תהלים מב) יוֹמָם יֵצֵא ה' חֶסֶדּוֹ וּבַלַּיְלָה
 שִׁירָה עָמִי. וְלֹא עוֹד, אֲלֹא שְׁאוּתָם דְּכָרִי
 תוֹרָה שֶׁהוּא אוֹמֵר, כָּלֵם עוֹלָם
 וּמִתְעַטְרִים לִפְנֵי הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא,
 וְלָכֵן דּוֹד הַמֶּלֶךְ הָיָה מְשַׁתְּדֵל בְּלִילָה

הַמֶּלֶךְ כָּל יָמָיו הָיָה מְשַׁתְּדֵל בְּעִבּוּדַת
 הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, וְהָיָה קָם בְּחִצּוֹת
 הַלֵּילָה וּמִשְׁבַּח וּמוֹדָה בְּשִׁירוֹת
 וְתִשְׁבָּחוֹת כְּדִי לְתַקֵּן מְקוֹמוֹ בְּמַלְכוּת
 שֶׁל מַעְלָה.

שֶׁבְּשִׁמְתְּעוֹרֵר רוּחַ צָפוֹן בְּחִצּוֹת
 הַלֵּילָה, הָיָה יוֹדֵעַ שֶׁהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא
 בְּאוֹתָהּ שְׁעָה מִתְעוֹרֵר בְּגִין עֵדֶן
 לְהַשְׁתַּעֲשַׁע עִם הַצְּדִיקִים, וְהוּא הָיָה קָם
 בְּאוֹתָהּ שְׁעָה וּמִתְנַבֵּר בְּשִׁירִים
 וְתִשְׁבָּחוֹת עַד שְׁעוֹלָה הַשַּׁחַר.

דָּוִד מִלֶּכָּא הוּא מִשְׁתַּדֵּל בְּלִילְיָא בְּפוֹלְחָנָא דְּמֵאֲרִיָּה.

תָּא חַיִּי, הִלְלוּיָהּ, בְּכָל אֵינוֹן שִׁירִין וְתוֹשְׁבָתָן
 דְּקֹאֲמֵר דָּוִד, הָא תַּיִנָּן דְּלַעֲיֵלָא מִכְּלָחוֹן הוּא
 הִלְלוּיָהּ וְאוֹקְמוּהָ. מָאי טַעְמָא בְּגִין דְּכָלִּיל שְׁמָא
 וְשִׁבְחָא בְּחֻדָּא. מָאי שְׁמָא וְשִׁבְחָא. שְׁמָא דָּא י"ה.
 שִׁבְחָא מָאן אִיהוּ, אֵלָא דָּא בְּנִסְתָּ יִשְׂרָאֵל דְּאִיהוּ (חֲלָל
 בְּגִימ' ה"ס שְׁהוּא אֲדָנִי) מִתְקַנָּא שִׁבְחָא תְּדִיר לְקֹדֶשָּׁא בְּרִיד
 הוּא, וְלֹא אֲשַׁתְּכַבֵּת. כְּמָה דְּאֵת אָמֵר, (תַּחֲלִים פג) אֱלֹהִים
 אֵל דְּמִי לָךְ אֵל תַּחֲרַשׁ וְאֵל תַּשְׁקֹּט אֵל. בְּגִין דְּסְדוּרָא
 דְּשִׁבְחָא אִיהִי מְסֻדֶּרֶת וּמְשִׁבַּחַת תְּדִיר לְגַבִּיָּה. וּבְגִין
 כִּךְ שְׁמָא וְשִׁבְחָא בְּחֻדָּא.

אוּדָה יי בְּכָל לֵבָב, כְּמָה דְּאוֹקְמוּהָ בִּיצֵר הַטּוֹב
 וּבִיצֵר הָרַע, בְּגִין דְּאֵינוֹן מִשְׁתַּכְּחִי תְּדִיר
 לְגַבִּיָּה דְּכֵר נֶשׁ, כְּמָה דְּאֵת אָמֵר, (דְּבָרִים ו) בְּכָל לֵבָבךָ

לשון הקודש

בעבודת אֲדוֹנוֹ.

מִתְקַנָּת שִׁבְחַת תְּמִיד לְקֹדֶשׁ-כְּרוּךְ-הוּא
 וְלֹא שׁוֹקֵטָת, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (שִׁם פג) אֱלֹהִים
 אֵל דְּמִי לָךְ אֵל תַּחֲרַשׁ וְאֵל תַּשְׁקֹּט אֵל.
 מִשּׁוּם שֶׁסְּדוּר הַשִּׁבְחָה הִיא מְסֻדֶּרֶת
 וּמְשִׁבַּחַת תְּמִיד אֱלֹוִי, וְלִכְּנָן שֵׁם וְשִׁבְחָה
 בְּאֶחָד.

אוּדָה ה' בְּכָל לֵבָב, כְּמוֹ שֶׁבִּאֲרוּהוּ –
 בִּיצֵר הַטּוֹב וּבִיצֵר הָרַע, מִשּׁוּם שֶׁהִם

בִּא רָאָה, הִלְלוּיָהּ, בְּכָל אוֹתָן שִׁירֹות
 וְתוֹשְׁבֹות שְׁדוּד אָמֵר, הֲרִי שְׁנִינוּ
 שְׁלֻמְעֵלָה מִכָּלֵם הוּא הִלְלוּיָהּ, וּבִאֲרוּהוּ,
 מָה הַטַּעַם? מִשּׁוּם שֶׁכּוֹלֵל הַשֵּׁם וְהַשִּׁבְחָה
 בְּאֶחָד. מָה שֵׁם וּמָה שִׁבְחָה? שֵׁם זֶה י"ה.
 הַשִּׁבְחָה מַהוּ? אֵלָּא זֶה בְּנִסְתָּ יִשְׂרָאֵל
 שְׁהִיא (חֲלָל בְּגִימְטְרִיא ה"ס, שְׁהוּא אֲדָנִי)

וְאוֹקְמוּהָ. בְּסוּד יִשְׂרָאֵל וְעֵדָה, אֲלֵין אֵינוֹן יִשְׂרָאֵל דְּכָל
 בְּרַגְיָן בָּהוּ מִתְעַטְרָן בְּתַנִּי וְלִיָּאֵי, צְדִיקֵי וְחֲסִידֵי,
 יִשְׂרָאֵל. וְעֵדָה, בְּמָה דְאַתְּ אָמַר (תהלים פב) נֶצֶב בַּעֲדַת
 אֵל. וְאֵינוֹן רָזָא דְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא אֶתְעַטֵּר בָּהוּ.

וּבְגִין כֶּךָ בְּעֵי בַר נֶשׁ לְשַׁבְחָא לִיה לְקַדְשָׁא בְרִיךְ
 הוּא תְדִיר, בְּגִין דְּאִיהוּ אֶתְרַעֵי בְשִׁירִין
 וְתוֹשְׁבָתוֹ, וּמֵאֵן דִּידַע לְשַׁבְחָא לִיה לְקַדְשָׁא בְרִיךְ הוּא
 כְּדָקָא יְאוּת, קַדְשָׁא בְרִיךְ הוּא קָבִיל צְלוּתִיה וְשׁוּב
 לִיה. הָדָא הוּא דְכֶתִיב (תהלים צא) אֲשַׁבְּחֶהוּ כִּי יַדַּע שְׁמִי
 וְגו' אַרְךְ יָמִים וְגו'.

פִּתְחָ רַבִּי יוֹסִי וְאָמַר, (תהלים לב) אֶתְה סֵתֵר לִי מִצָּר
 תַּצְרֵנִי רַנִּי פִלְט תְּסוּבְּבֵנִי סֵלָה. אֶתְה סֵתֵר
 לִי, דָּא קַדְשָׁא בְרִיךְ הוּא דְאִיהוּ סֵתֵרָא וּמִגֵּן לְבַר
 נֶשׁ דְּאֵזִיל בְּאַרְחֵי דְאוּרִייתָא, וְאִיהוּ אֶסְתַּתֵּר בְּצִלָּא

לשון הקודש

בְּשִׁירִים וְתַשְׁבְּחוֹת, וּמִי שִׁינְדַּע לְשַׁבְּחָ
 לוֹ לְהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא כְּרָאוּי, הַקְדוּשׁ
 בְּרוּךְ הוּא מְקַבֵּל תְּפִלָּתוֹ וּמַצִּילוֹ. זֶהוּ
 שְׁכֵתוֹב (שם צא) אֲשַׁבְּחֶהוּ כִּי יַדַּע שְׁמִי וְגו',
 אַרְךְ יָמִים וְגו'.

פִּתְחָ רַבִּי יוֹסִי וְאָמַר, (שם לב) אֶתְה סֵתֵר
 לִי מִצָּר תַּצְרֵנִי רַנִּי פִלְט תְּסוּבְּבֵנִי סֵלָה.
 אֶתְה סֵתֵר לִי – זֶה הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא
 שֶׁהוּא סֵתֵר וּמִגֵּן לְאָדָם שֶׁהוּלָךְ בְּדַרְכֵי

נִמְצָאִים תְּמִיד אֲצִל הָאָדָם, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר
 (דברים ו) בְּכָל לְבָבְךָ, וּבְאָרוּהוּ. בְּסוּד
 יִשְׂרָאֵל וְעֵדָה – אֵלוֹ הֵם יִשְׂרָאֵל שְׁכָל
 הַדְּרָגוֹת מִתְעַטְרוֹת בָּהֶם, כְּהֻנִּים וְלוֹוִים,
 צְדִיקִים וְחֲסִידִים, יִשְׂרָאֵל. וְעֵדָה, כְּמוֹ
 שֶׁנֶּאֱמַר (תהלים פג) נֶצֶב בַּעֲדַת אֵל. וְהֵם
 סוּד שֶׁהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא מִתְעַטֵּר בָּהֶם.
 וְלָכֵן צְרִיךְ הָאָדָם לְשַׁבְּחָ אֶת הַקְדוּשׁ
 בְּרוּךְ הוּא תְּמִיד, מִשּׁוֹם שֶׁהוּא מִתְרַצֶּה

דַּגְדָּפוּי דָּלָא יִכְלִין לְאַבְאָשָׁא לִיה. מִצַּר תַּצְרֵנִי,
מַעֲיָלָא וּמִתַּתָּא, לְעִילָא אִית לִיה לְבַר נָשׁ מֵאֲרִי
דְּבָבוּ, לְתַתָּא אוֹף הָכִי נָמִי. וּמֵאֵן אִיהוּ, דָּא יַצַּר הָרַע,
דְּאִיהוּ צַר לְעִילָא וְצַר לְתַתָּא. וְאַלְמָלָא יַצַּר (דף קעט ע"א)
הָרַע, לָא אֲשַׁתַּבַּח מֵאֲרִי דְּבָבוּ לְבַר נָשׁ בְּעֵלְמָא. בְּגִין
כִּךְ מִצַּר תַּצְרֵנִי.

רַנִּי פִלְט תְּסוּבְּבִי סָלָה, יְסוּבְּבִי סָלָה מִיבְעִי לִיה,
מָאִי תְּסוּבְּבִי. אֵלִין אֵינּוֹן שִׁירִין דְּאִית בְּהוּ
דְּרַגִּין לְהַצֵּלָה, תְּסוּבְּבִי בְּהוּ לְשׁוּבָא לִי בְּאַרְחָא.
וְהֵאִי קָרָא אִיהוּ כְּסֻדְרָא וְאִיהוּ לְמַפְרַע, מִהֵאִי גִיסָא
וּמִהֵאִי גִיסָא.

תָּא חַזִּי, בְּאֵלִין שִׁירִין וְתוֹשְׁבָחַן דְּקֹאֲמַר דְּוֹד אִית
בְּהוּן רַזִּין וּמְלִין עֲלָאִין בְּרַזִּי דְּחֻכְמָתָא, בְּגִין
דְּכֻלָּהוּ בְּרוּחַ קֳדָשָׁא אֲתַאֲמְרוּ. דִּהְוָה שְׂרָא רוּחַ

לשון הקודש

לכתב יסובבני סלה, מה זה תסובבני?
אלו שירים שיש בהם דרגות להצלה,
תסובבני בהם להצילני בדרך. ופסוק
זה הוא גם כסדר וגם למפרע, מצד זה
ומצד זה.

בא ראה, בשירים ותשבוחות הללו
שאמר דוד יש בה סודות ודברים
עליונים בסודות החכמה, משום שכלם

התורה, והוא מסתתר בצל כנפיו, שלא
יכולים להרע לו. מצר תצרני –
מלמעלה ומלמטה. למעלה יש לאדם
יריבים, אף למטה כך גם, ומיהו? זהו
יצר הרע שהוא צר למעלה וצר למטה,
ואלמלא יצר הרע – לא נמצא בעל ריב
לאדם בעולם. בשביל כך מצר תצרני.
רני פלט תסובבני סלה, הנה צריך

קִדְשָׁא עֲלִיָּה דְדוֹד, וְהָוָה אָמַר שִׁירְתָּא. וּבְגִין כִּךְ
כְּלָחוּ בְרַנֵּי דְחִבְמָתָא אֲתֵאמְרוּ.

פִּתְחָ רַבִּי אֶלְעָזָר וְאָמַר, (תהלים קיח) דָּחָה דְחִיתַנִּי
לְנֶפֶל וַיִּי עֲזָרְנִי, דָּחָה דְחִיתַנִּי, דָּחָה דְחִיתַנִּי
מִיבְעֵי לִיָּה, מָאִי דָּחָה דְחִיתַנִּי. אֵלָּא דָּא סְטָרָא
אַחֲרָא דְדִחִיָּא לִיָּה לְבַר נָשׁ תְּדִיר, וּבְעֵי לְדִחִיָּא
לִיָּה וּלְאַסְטָאָה לִיָּה מֵעַם קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. וְדָא
הוּא יֵצֶר הָרַע דְּאַשְׁתַּבַּח לְגִבִּיָּה דְבַר נָשׁ תְּדִיר.
וּלְקַבְּלִיָּה אַהֲדַר דָּוִד וְאָמַר דָּחָה דְחִיתַנִּי לְנֶפֶל. בְּגִין
דְּאִיָּהוּ הָוָה אֲשֶׁתִּדַּל לְגִבִּיָּה בְּכָל אֵינוֹן עֲקָתִין
לְאַסְטָאָה לִיָּה מֵעַם קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. וְעֲלִיָּה אָמַר
דָּוִד דָּחָה דְחִיתַנִּי לְנֶפֶל בְּגִיתָנָם. וַיִּי עֲזָרְנִי דָּלָא
אֲתֵמְרָנָא בִּידָךְ.

וְעַל דָּא אֵית לִיָּה לְבַר נָשׁ לְאַזְדַּחָרָא מִנִּיָּה, בְּגִין

לשון הקודש

הוא, וְהוּא יֵצֶר הָרַע שְׁנַמְצָא תְּמִיד אֶצְל
הָאָדָם, וּכְנַגְדוֹ חוֹר דָּוִד וְאָמַר דָּחָה
דְחִיתַנִּי לְנֶפֶל, מְשׁוּם שֶׁהוּא הָיָה
מִשְׁתַּדֵּל אֵלָיו בְּכָל אוֹתָן צְרוּת
לְהַסְטוֹתוֹ מֵעַם הַקִּדּוּשׁ בְּרוּךְ הוּא.
וְעֲלֵיו אָמַר דָּוִד, דָּחָה דְחִיתַנִּי לְנֶפֶל –
בְּגִיתָנָם, וְהִי עֲזָרְנִי – שְׁלָא נִמְסְרִיתִי
לִידָךְ.

וְעַל זֶה יֵשׁ לָאָדָם לְהַזְהִיר מִמֶּנּוּ כִּדִּי

נִאֲמָרוּ בְּרוּחַ הַקִּדְשׁ, שֶׁהִיָּה שׁוֹרָה רוּחַ
הַקִּדְשׁ עַל דָּוִד וְהִיָּה אוֹמֵר שִׁירָה, וְלִבָּן
כֻּלָּם נִאֲמָרוּ בְּסוּדוֹת הַחֲכָמָה.

פִּתְחָ רַבִּי אֶלְעָזָר וְאָמַר, (תהלים קיח) דָּחָה
דְחִיתַנִּי לְנֶפֶל וְהִי עֲזָרְנִי. דָּחָה דְחִיתַנִּי,
דָּחָה דְחִיתַנִּי הִיָּה צְרִיךְ לְכַתְּבוּ! מַה זֶה
דָּחָה דְחִיתַנִּי? אֵלָּא זֶה צַד הָאֲחֵר
שְׂדוּחָה אֶת הָאָדָם תְּמִיד וְרוּצָה לְדַחֹת
אוֹתוֹ וּלְהַסְטוֹתוֹ מֵעַם הַקִּדּוּשׁ בְּרוּךְ

דָּלָא יִשְׁלוּט עָלֶיהָ. וְקִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא כִּדִּין נָטִיר לִיה
בְּכָל אֲרָחוּי. דְּכַתִּיב, (משלי ג) אִז תִּלְךְ לִבְטַח דְּרַבְּךָ
וְרִגְלְךָ לֹא תִגּוֹף (משלי ד) בְּלִכְתְּךָ לֹא יֵצֵר צַעֲדְךָ וְאִם
תָּרוּץ לֹא תִכָּשֶׁל. וְכַתִּיב, (משלי ד) וְאַרְחַ צַּדִּיקִים כְּאוֹר
נֶגְהָ הוֹלֵךְ וְאוֹר עַד נִכּוֹן הַיּוֹם.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה זַכַּאִין אֵינּוֹן יִשְׂרָאֵל דְּקוּדְשָׁא
בְּרִיךְ הוּא נָטִיר לוֹן בְּעֵלְמָא דִּין וּבְעֵלְמָא
דְּאֵתִי. דְּכַתִּיב, (ישעיה ס) וְעַמּוֹךְ כָּלָם צַדִּיקִים לְעוֹלָם
יִירָשׁוּ אֶרֶץ. בְּרוּךְ יְיָ לְעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן. (ע"כ פרשת וישלח)

פְּרַשְׁת וַיֵּשֶׁב יַעֲקֹב

וַיֵּשֶׁב יַעֲקֹב בְּאֶרֶץ מִגְוָרֵי אָבִיו בְּאֶרֶץ כְּנָעַן. רַבִּי
חֲזִיא פְּתַח וְאָמַר, (תהלים לד) רַבּוֹת רָעוֹת צַדִּיק
וּמִכָּלָם יִצְלָנוּ יְיָ. תָּא חַזִּי, כַּמָּה מְקַטְרָגִין אֵית לִיה
לְבַר נָשׁ מִיּוֹמָא דְּקִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יְהִיב בֵּיה נִשְׁמָתָא

לשון הקודש

שְׁהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא שׁוֹמֵר אוֹתָם
בְּעוֹלָם הָהָא וּבְעוֹלָם הַבָּא, שְׁכָתוּב (ישעיה
ס) וְעַמּוֹךְ כָּלָם צַדִּיקִים לְעוֹלָם יִירָשׁוּ
אֶרֶץ. בְּרוּךְ ה' לְעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן.

פְּרַשְׁת וַיֵּשֶׁב יַעֲקֹב

וַיֵּשֶׁב יַעֲקֹב בְּאֶרֶץ מִגְוָרֵי אָבִיו בְּאֶרֶץ
כְּנָעַן. רַבִּי חֲזִיא פְּתַח וְאָמַר, (תהלים לד)
רַבּוֹת רָעוֹת צַדִּיק וּמִכָּלָם יִצְלָנוּ ה' בֹּא

שְׁלֹא יִשְׁלַט עָלֵיו, וְאִז הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ
הוּא שׁוֹמֵר אוֹתוֹ בְּכָל דְּרַבְּיוּ, שְׁכָתוּב
(משלי יג) אִז תִּלְךְ לִבְטַח דְּרַבְּךָ וְרִגְלְךָ לֹא
תִגּוֹף, (שם ד) בְּלִכְתְּךָ לֹא יֵצֵר צַעֲדְךָ וְאִם
תָּרוּץ לֹא תִכָּשֶׁל, וְכַתוּב (שם) וְאַרְחַ
צַּדִּיקִים כְּאוֹר נֶגְהָ הוֹלֵךְ וְאוֹר עַד נִכּוֹן
הַיּוֹם.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, אֲשֶׁרִיהֶם יִשְׂרָאֵל

(ד"א ל"ג לבר נש) (לאתקנימא) בְּהַאי עֲלָמָא. דְּכִיּוֹן דְּנַפִּיק בַּר
נֶשׁ לְאִוִּירָא דְעֲלָמָא, מִיַּד אֲזִדְמִן לְאַשְׁתַּתְּפָא בְּהִדְיָה
יִצְרָר הָרַע כְּמָה דְאַתְמָר. דְּכְתִיב, (בראשית ד) לִפְתַּח חַטָּאת
רִבְּץ וָגו'. וְכִדִּין אֲשַׁתְּתַּף בְּהִדְיָה יִצְרָר הָרַע.

וְהָא חַזִּי, דְּהָכִי הוּא, דְּהָא בְּעִירִי מִיּוֹמָא דְאַתִּילִידוּ,
בְּלִהוּ נָטְרִי גְרַמִּייתוּ, וְעֶרְקוֹן מִן גּוֹ נּוֹרָא, וּמִן
כָּל אַתְרִין בִּישׁוּן. וְכֵן נֶשׁ, מִיַּד אֲתִי לְאַרְמָא גְרַמִּיָּה
גּוֹ נּוֹרָא, בְּגִין דְּיִצְרָר הָרַע שְׁאִרֵי בְּגִיָּיה, וּמִיַּד אֲסִמִּי
לִיָּה לְאַרְחָא בִּישָׂא.

וְאַוּקִימָנָא דְכְתִיב, (קהלת ד) טוֹב יֶלֶד מִסֶּכֶן וְחָכָם
מִמָּלְךָ זָקֵן וְכָסִיל אֲשֶׁר לֹא יָדַע לְהִזְהָר
עוֹד. טוֹב יֶלֶד, דָּא הוּא יִצְרָר טוֹב דְּהוּא יֶלֶד מִיּוֹמִין
זְעִירִין עֲמִיָּה דְבַר נֶשׁ, דְּהָא מִתְּלִיסַר שְׁנִין וְאִילָךְ
(עמיה) כְּמָה דְאַתְמָר.

לשון הקודש

ובורחים מתוך האש ומכל המקומות
הרעים, ואדם מיד בא לזרק את עצמו
לתוך האש, משום שיצר הרע שרוי
בתוכו, ומיד מסיט אותו לדרך רעה.
ובארנו, שכתוב (קהלת ד) טוב ילד מסכן
וחכם ממלך זקן וכסיל אשר לא ידע
להזהר עוד. טוב ילד – זהו יצר הטוב,
שהוא יצר טוב שהוא ילד מימים
מועטים עם האדם, שהרי משלשה עשר

ראה כמה מקטרגים יש לו לאדם מן
היום שהקדוש ברוך הוא נתן בו נשמה
וד"א לאדם ולהתקנם בעולם הזה, שכיין
שאדם יוצא לאויר העולם, מיד מזדמן
להשתתף עמו יצר הרע, כמו שנאמר,
שכתוב (בראשית ד) לפתח חטאת רבץ וגו',
ואז משתתף עמו יצר הרע.
ובא וראה שכל הוא, שהרי בהכמות
מיום שנולדים, שומרים את עצמם

מִמֶּלֶךְ זָקֵן וְכָסִיל. מֶלֶךְ, דָּא הוּא יִצְרָהֳרַע
דְּאִיהוּ אֶקְרִי מֶלֶךְ וְשְׁלִיט בְּעִלְמָא עַל בְּנֵי
נָשָׂא. זָקֵן וְכָסִיל, דְּאִיהוּ זָקֵן וְדָאִי, בְּמָה דְּאוּקְמוּהּ,
דְּכַד אֲתִילִיד בַּר נָשׁ וְנָפִיק לְאַוִּירָא דְּעִלְמָא אִיהוּ
אַזְדַּמֵּן עֲמִיה דְּכַד נָשׁ. וְעַל דָּא אִיהוּ מֶלֶךְ (דף קעט ע"ב)
זָקֵן וְכָסִיל.

אֲשֶׁר לֹא יָדַע לְהִזְהֵר עוֹד, לְהִזְהֵר לֹא כְּתִיב, אָלֹא
לְהִזְהֵר, בְּגִין דְּאִיהוּ כָּסִיל. וְעַלִּיה אָמַר שְׁלֹמֹה
עָלָיו הַשָּׁלוֹם (קהלת ב) **וְהַכָּסִיל בַּחֲשָׁךְ הוֹלֵךְ. דְּהָא**
מִפּוֹסִיתָא דְּחֲשָׁךְ קָא אֲתִיָּא וְלִית לִיה נְהוּרָא לְעִלְמִין.
רַבִּי שְׁמַעוֹן אָמַר, תָּא חַזִּי, כְּתִיב טוֹב יֶלֶד מִסֶּכֶן
וְחָכָם. מָאן יֶלֶד מִסֶּכֶן, הָא אוּקְמוּהּ וְאִתְּמַר
דְּאִיהוּ יִצְרָא טוֹב. אָבֵל טוֹב יֶלֶד, הָדָא הוּא דְּכְתִיב,
נָעַר הָיִיתִי גַם זָקֵנְתִּי. וְדָא הוּא נָעַר דְּאִיהוּ (תהלים לז)

לשון הקודש

שְׁנִים וְאִילָךְ וְעַמּוֹ, כְּמוֹ שְׁנֵתְבָאָר. **מִמֶּלֶךְ זָקֵן וְכָסִיל. מֶלֶךְ – זֶה הוּא יִצְרָהֳרַע**
הָרַע, שְׁהוּא נִקְרָא מֶלֶךְ וְשְׁלִיט בְּעוֹלָם
עַל בְּנֵי אָדָם. זָקֵן וְכָסִיל – שְׁהוּא זָקֵן
וְדָאִי, כְּמוֹ שְׁבִאֲרוּהוּ, שְׁבִאֲשֶׁר אָדָם
נוֹלָד וְיוֹצֵא לְאוֹר הָעוֹלָם, הוּא מְזַדְּמֵן
עִם הָאָדָם, וְעַל כֵּן הוּא מֶלֶךְ זָקֵן וְכָסִיל.
אֲשֶׁר לֹא יָדַע לְהִזְהֵר עוֹד, לֹא כְּתוּב
לְהִזְהֵר אֲלֹא לְהִזְהֵר, מִשּׁוּם שְׁהוּא
כָּסִיל, וְעָלָיו אָמַר שְׁלֹמֹה, עָלָיו הַשָּׁלוֹם,
(קהלת ב) וְהַכָּסִיל בַּחֲשָׁךְ הוֹלֵךְ, שְׁהִרִי
מִפּוֹסִית הַחֲשָׁךְ הוּא כָּא, וְאִין לֹא אוֹר
לְעוֹלָמִים.
רַבִּי שְׁמַעוֹן אָמַר, בָּא רָאָה, כְּתוּב טוֹב
יֶלֶד מִסֶּכֶן וְחָכָם, מִי זֶה יֶלֶד מִסֶּכֶן? הִרִי
בִּאֲרוּהּ, וְנִתְבָּאָר שְׁהוּא יִצְרָא טוֹב. אָבֵל
טוֹב יֶלֶד, זֶהוּ שְׁכָתוּב (תהלים לז) נָעַר הָיִיתִי
גַּם זָקֵנְתִּי, וְזֶה הוּא נָעַר שְׁהוּא יֶלֶד